

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 27. juuni 2011. a määrus nr 60
 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning
 mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“

Lisa 7

(Kliimaministri 24.07.2023 määruse nr 39 sõnastuses)

Kaherattalise AM-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava

Teooriaõpe		Sõiduõpe	
	Õppetunde		Sõidu- tunde
Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest		Juhi tööasend ja turvavarustus	
Iseseisvaks õppimiseks juhendamine		Mopeedi käsitsemine	
Liiklus kui süsteem			
Ohutu liiklemise põhimõtted			
Teiste liiklejatega arvestamine			
Mopeedi turvalisus			
Inimene sõidukijuhina			
Sõidu alustamine ja mopeedi asukoht sõites		Mopeedi juhtimine vähese liiklusega teel	
Sõidujärjekord sõites		Mopeedi juhtimine erinevates liiklusolukordades	
Sõidu eripära asulavälisel teel ja tunnelis			
Mopeedi peatamine ja sõidu lõpetamine			
Käitumine liiklusõnnetuse korral			
Grupis sõit			
Möödasõit, möödumine ja ümberpõige		Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	
Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil		Mopeedi juhtimine planeeritud teekonnal	
Keskkonda säästev mopeedi kasutamine			
Mopeedi juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes			
Minimaalne õppetundide arv	24		12
Teooria- ja sõidueksam Transpordiametis			
Juhiloa saamine			

1. TEOORIAÕPPE ÕPIVÄLJUNDID

1.1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1.1. teab juhiloa saamise tingimusi ja korda;
- 1.1.2. teab õppetöö korraldust;
- 1.1.3. teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente;
- 1.1.4. on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määru sees seatud juhi koolituse eesmärgid.

1.2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine

Pärast koolitust õpilane:

- 1.2.1. on valmis vastutama oma õppimise eest;
- 1.2.2. on koostanud individuaalse õppeplaani;
- 1.2.3. teab, kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.

1.3. Liiklus kui süsteem

Pärast koolitust õpilane:

- 1.3.1. teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat;
- 1.3.2. teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid, liikluskorraldusvahendite ja reguleerija märguannete tähendusi;
- 1.3.3. mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana;
- 1.3.4. teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.

1.4. Ohutu liiklemise põhimõtted

Pärast koolitust õpilane:

- 1.4.1. mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine;
- 1.4.2. teab piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid;
- 1.4.3. teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid;
- 1.4.4. on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.

1.5. Teiste liiklejatega arvestamine

Pärast koolitust õpilane:

- 1.5.1. teab, et liikluses osaleb eri liiklejarühmi;
- 1.5.2. teab eri liiklejarühmade käitumise eripärasid;
- 1.5.3. teab eri liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähekaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid;
- 1.5.4. omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud eri liiklejarühmade ja sõidukiliikidega;
- 1.5.5. mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust;
- 1.5.6. on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähekaitstud liiklejatega, ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.

1.6. Mopeedi turvalisus

Pärast koolitust õpilane:

- 1.6.1. mõistab mopeedi kasutusjuhendiga tutvumise olulisust;
- 1.6.2. teab mopeedi tüüpe, nendest erinevusi ja tegureid, mis suurendavad riske;
- 1.6.3. teab sõitjate- ja veoseveo ning turvavarustuse kasutamise nõudeid;
- 1.6.4. teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustust kasutama;
- 1.6.5. teab mopeedile istumise ja sellelt mahatulekuga seotud ettevaatusabinõusid;
- 1.6.6. teab mopeedi eri mehhanismide tööpõhimõtteid;
- 1.6.7. teab kasutatavale mopeedile kehtivaid tehnoseisundi nõudeid;
- 1.6.8. teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid mopeedi kasutamisel;
- 1.6.9. teab kasutatava lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja mopeedi juhitavusele;
- 1.6.10. teab mopeedi pukseerimise reegleid.

1.7. Inimene sõidukijuhina

Pärast koolitust õpilane:

- 1.7.1. teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid;
- 1.7.2. teab, kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja plaanimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikkus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus ja oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist;
- 1.7.3. teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele;
- 1.7.4. on enda jaoks välja töötanud strateegiad, et vältida kahjulikku mõju liikluskäitumisele, mis tuleneb isiksusest ja tervislikust seisundist;
- 1.7.5. on motiveeritud väärtustama elu, ohutust ja keskkonnasäästlikkust oma eesmärkides ja käitumises.

1.8. Sõidu alustamine ja mopeedi asukoht sõites

Pärast koolitust õpilane:

- 1.8.1. teab, kuidas mopeediga ohutult sõitmist alustada;
- 1.8.2. teab mopeedi asukoha valimise reegleid;
- 1.8.3. teab, kuidas valida mopeedi asukohta teel, et vältida riski ja säästa keskkonda;
- 1.8.4. on motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil plaanima.

1.9. Sõidujärjekord sõites

Pärast koolitust õpilane:

- 1.9.1. oskab probleemülesannete lahendamisel rakendada teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramise liiklusreegleid;
- 1.9.2. omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;
- 1.9.3. on motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.

1.10. Sõidu eripära asulavälisel teel ja tunnelis

Pärast koolitust õpilane:

1.10.1. teab mopeedi juhtimise eripära asulavälisel teel, võrreldes mopeedi juhtimisega asulas;

1.10.2. omab ülevaadet asulavälisel teel ja tunnelis mopeedi juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;

1.10.3. on motiveeritud järgima asulavälisel teel mopeedi juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.

1.11. Mopeedi peatamine ja sõidu lõpetamine

Pärast koolitust õpilane:

1.11.1. teab mopeedi peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud erinevusi;

1.11.2. oskab mopeedi peatamise ja sõidu lõpetamise reegleid rakendada probleemülesande lahendamisel;

1.11.3. teab mopeedi peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud ohtu suurendavaid tegureid (pehme ja ebatasane pinnas, teekatte eripärast lähtuvad ohud, kallak ja tõus jms).

1.12. Käitumine liiklusõnnetuse korral

Pärast koolitust õpilane:

1.12.1. teab, kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda;

1.12.2. teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi,

1.12.3. teab kohustusliku liikluskindlustuse ja kaskokindlustusega seonduvat.

1.13. Grupis sõit

Pärast koolitust õpilane:

1.13.1. teab grupis sõitmisel eri võimalusi grupi üles ehitamiseks (grupis olevate mopeedide asukoht teel), lähtudes grupi suurusest, tee iseärasustest, sõidu eesmärgist, mopeedi iseärasustest, juhi kogemusest jms;

1.13.2. mõistab, et grupi ülesehitusest sõltub sõidu ohutus;

1.13.3. teab grupis sõitmisel eri võimalusi teavet vahetada, nagu käeviiped, raadiojaamade kasutamine, navigatsiooniseadmete kasutamine;

1.13.4. mõistab grupis sõitmisel ohutuse tagamiseks vajaliku teabe vahetamise viiside kokkuleppimise tähtsust.

1.14. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige

Pärast koolitust õpilane:

1.14.1. teab mopeediga möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud erisusi (grupis sõites, mopeedi tüübist tulenev jms);

1.14.2. mõistab, et teel, kus pärisuunas on kaks või enam teekattemärgistega tähistatud sõidurada, on ohtlik tiheda liikluse korral, kui kõik rajad on ühtlaselt koormatud, ees sõitvatest sõidukitest mööda sõita.

1.15. Sõidu plaanimine riski vältimise eesmärgil

Pärast koolitust õpilane:

- 1.15.1. teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha;
- 1.15.2. mõistab, et sõitu plaanides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
- 1.15.3. on motiveeritud sõiduga seonduvat plaanima;
- 1.15.4. teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine jms).

1.16. Keskkonda säästev mopeedi kasutamine

Pärast koolitust õpilane:

- 1.16.1. teab, kuidas mopeedi kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju vähendada;
- 1.16.2. oskab leida mopeedi kasutusjuhendist teavet keskkonna säästmise kohta;
- 1.16.3. teab, kuidas jälgida kütusekulu;
- 1.16.4. on motiveeritud mopeedi kasutades keskkonda säästma;
- 1.16.5. mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.

1.17. Mopeedi juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes

Pärast koolitust õpilane:

- 1.17.1. teab mopeedile mõjuvate jõudude olemust ja oskab sõitmisel neid arvestada;
- 1.17.2. teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes mopeedi juhtimisega seotud ohte ja seda, kuidas neid oma käitumisega vältida;
- 1.17.3. teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtumisel, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, parkimisel ja peatumisel, sh hädapeatuse korral;
- 1.17.4. mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal, vaatamata tulede õigele kasutamisele, ja teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega;
- 1.17.5. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega;
- 1.17.6. saab aru pimedal ajal esinevatest ohtudest, eriti neist, mis puudutavad kergliiklust.

2. SÕIDUÕPPE ÕPIVÄLJUNDID

2.1. Juhi tööasend ja turvavarustus

Pärast koolitust õpilane:

- 2.1.1. oskab teha mopeedi sõidueelset kontrolli, kasutades vajaduse korral mopeedi käsiraamatut;
- 2.1.2. oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks;
- 2.1.3. oskab kasutada mopeedi turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust;
- 2.1.4. oskab kasutada mopeedile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid;
- 2.1.5. teab juhi valest tööasendist ja turvavarustuse valest kasutamisest põhjustatud ohte;
- 2.1.6. on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatelt.

2.2. Mopeedi käsitsemine

Pärast koolitust õpilane:

- 2.2.1. oskab käsitseda mopeedi ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teel;
- 2.2.2. teab mopeedi vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale ning oskab sooritada erimanöövleid;
- 2.2.3. omab realistlikku arusaama isiklikest, mopeedi käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.2.4. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mopeedi käsitlemisega, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- 2.2.5. on motiveeritud mopeedi ohutult ja keskkonda säästvalt käsitlema.

2.3. Mopeedi juhtimine vähese liiklusega teel

Pärast koolitust õpilane:

- 2.3.1. oskab käsitseda mopeedi ohutult ja keskkonda säästval viisil, et alustada sõidu õppimist erinevates liiklusolukordades;
- 2.3.2. omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiklusega teel;
- 2.3.3. oskab peatuda ja parkida teel;
- 2.3.4. teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
- 2.3.5. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
- 2.3.6. omab realistlikku arusaama vähese liiklusega teel sõitmisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.3.7. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mopeedi juhtimisega vähese liiklusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

2.4. Mopeedi juhtimine erinevates liiklussituatsioonides

Pärast koolitust õpilane:

- 2.4.1. oskab keerulisema ja tihedama liiklusega teel käsitseda mopeedi ohutult ja keskkonda säästvalt;
- 2.4.2. omab erinevates liiklusolukordades teel toimetulekuks vajalikke oskusi;
- 2.4.3. teab erineva liiklusega teedel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
- 2.4.4. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
- 2.4.5. omab realistlikku arusaama erineva liiklusega teedel sõitmisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.4.6. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mopeedi juhtimisega erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- 2.4.7. on võimeline kohanema liikluses toimuvate muutustega;
- 2.4.8. on võimeline hindama võimaliku liiklusohutliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt;
- 2.4.9. on võimeline liiklusoludega arvestades mopeedi juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.

2.5. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige

Pärast koolitust õpilane:

2.5.1. oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu;

2.5.2. mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver;

2.5.3. oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuunavööndi kaudu;

2.5.4. oskab käituda möödasõidetava rollis;

2.5.5. omab realistlikku arusaama möödasõidu, möödumise ning ümberpõikega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest.

2.6. Mopeedi juhtimine plaanitud teekonnal

Pärast koolitust õpilane:

2.6.1. oskab sõitu plaanida ja koostatud plaani järgi sõita;

2.6.2. mõistab, et sõitu plaanides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;

2.6.3. on motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil plaanima;

2.6.4. sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad mõjutada tema kui juhi käitumist, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus ja halb nägemine.